

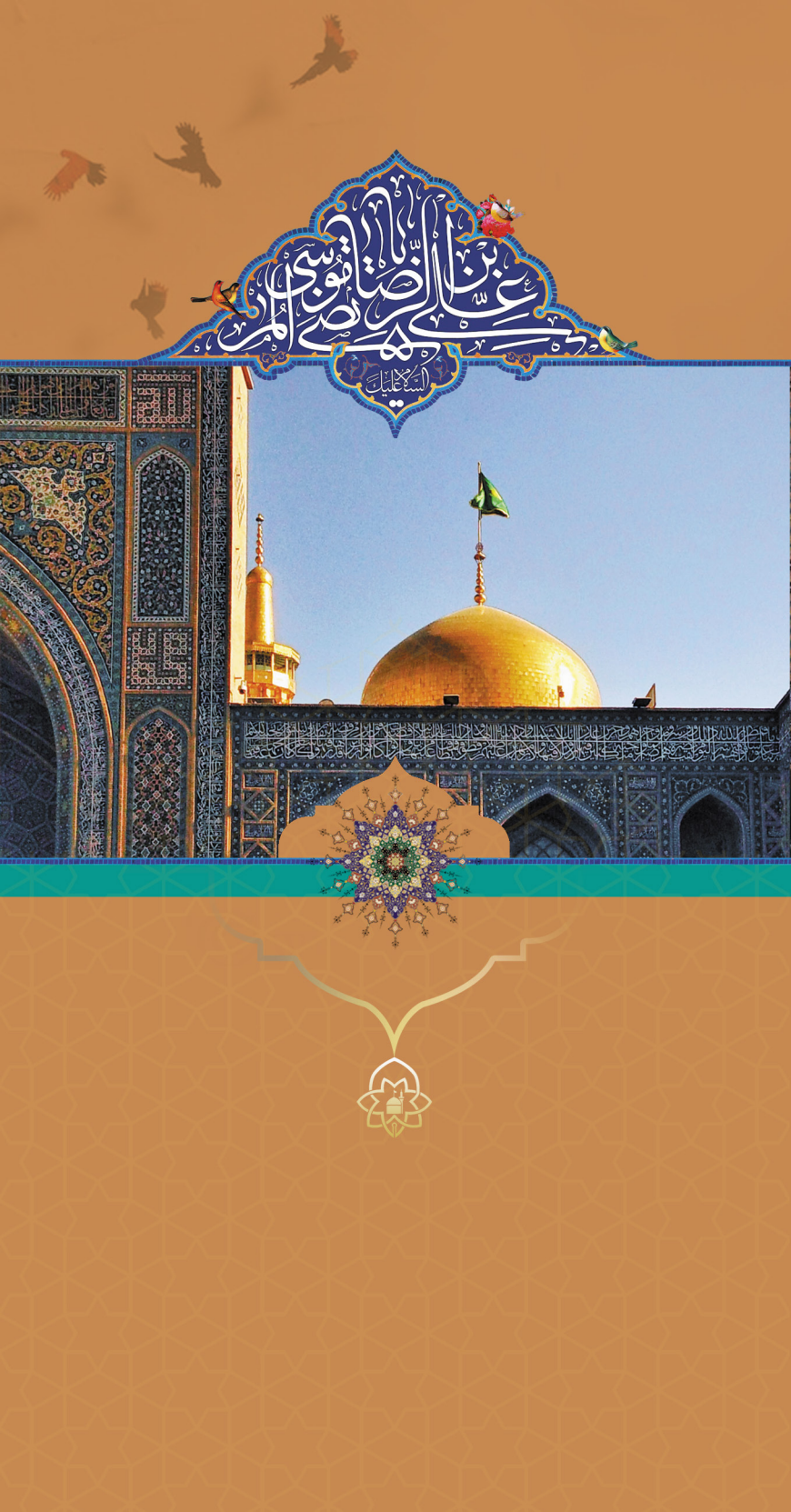
دبیر خانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

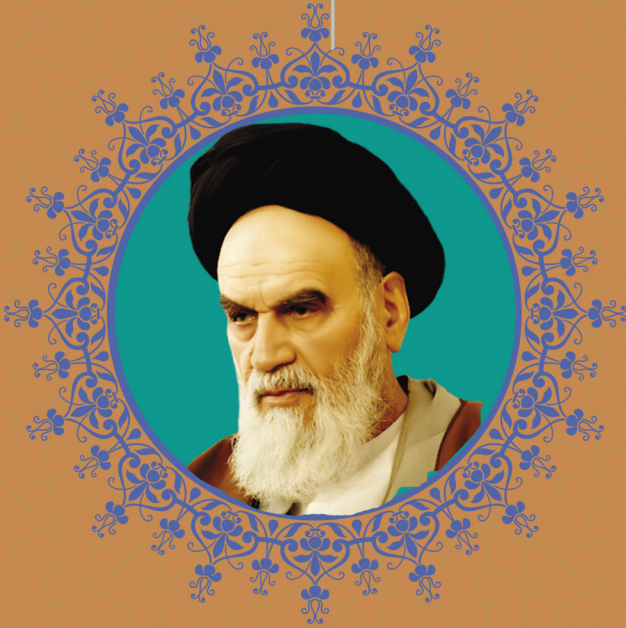
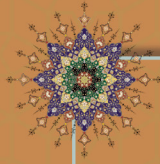
سند راهبردی اجتماعی-سیاسی حوزه علمیه خراسان

کمیسیون تخصصی اجتماعی-سیاسی شورای عالی حوزه علمیه خراسان

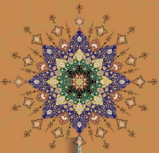

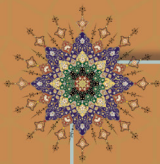

امام خمینی رحمت الله علیه:

حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر و نیاز آینده جامعه را همیشه در دست خود داشته باشند و همواره چند قدم جلوتر از حوادث مهیای عکس‌العمل مناسب باشند.

منشور روحانیت

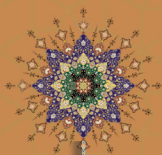

مقام معظم رهبری مدظله العالی:

از واجبات حوزه علمیه این است که مدیران محترم و بزرگان و اعلام حوزه باید طلاب را از لحاظ فکری و سیاسی مصونیت بدهند.

۱۳۷۹/۷/۱۴

دریافت کنندگان سند	تنظیم و ویرایش	مشخصات سند
<p>۱. مدیر حوزه علمیه خراسان؛ ۲. معاونت فرهنگی اجتماعی حوزه علمیه خراسان؛ ۳. سایر معاونت ها و دقائر حوزه علمیه خراسان؛ ۴. مدیران استانی خراسان شمالی و جنوبی؛ ۵. مدیران مدارس حوزه علمیه خراسان؛ ۶. دبیرخانه شورای عالی حوزه‌های علمیه (قم).</p>	<p>۱. تنظیم: کمیسیون تخصصی اجتماعی سیاسی شورای عالی حوزه علمیه خراسان؛ ۲. ویرایش: کمیسیون تخصصی اجتماعی سیاسی شورای عالی حوزه علمیه خراسان.</p>	<p>۱. تاریخ تنظیم و ویرایش: ۱۳۹۵ ۲. تاریخ تصویب: ۱۳۹۵/۱۲/۲۵ ۳. تاریخ ابلاغ: ۱۳۹۶/۰۱/۲۸ ۴. شماره مصوبه و سند: ۱۰۰/۵۲۰۴۳۴</p>
تأیید کنندگان سند		
<p>این سند در جلسه سی و پنجم شورای عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۵ به تصویب رسید.</p>		
<p>محمدباقر فرزانه دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان</p> <p>امضاء و تاریخ</p> 		

فهرست

- ۸ پیشگفتار
- ۱۰ مقدمه
- ۱۲ اهداف و مأموریت‌ها
- ۱۵ سیاست‌ها
- ۱۸ راهبردها

پیشگفتار

از بهترین تکنیک‌های مؤثر و کاربردی در مدیریت سازمان‌ها تدوین اسناد کلانی است که اهداف، چشم‌انداز، مأموریت و راهبردهای کلان سازمان را معین می‌کند. تدوین این‌گونه اسناد از یک‌سو باعث انسجام و تعهد مدیران و کارکنان می‌شود و از دیگر سو، مرز و سطح توقعات و مطالبات مخاطبان را از سازمان روشن‌تر می‌سازد. چنین اسنادی اگر با دقت و جامعیت تدوین شود به دلیل الزامی که برای همه بخش‌های سازمان ایجاد می‌کند، از یک‌طرف نوعی وحدت‌رویه و هم‌افزایی مطلوب را بر همه برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان حاکم می‌کند و از طرف دیگر، با ایجاد ثبات نسبی در هدف‌گذاری و تعیین مأموریت‌های مشخص، مانع تغییرات سیاستی و برنامه‌ای مضر و مخرب در جابه‌جایی مدیران و مسئولان سازمان می‌شود.

تدوین چنین اسنادی فرصت برنامه‌ریزی دقیق و متمرکز را برای مدیران فراهم می‌کند؛ کیفیت نظارت و ارزیابی عملکرد سازمان و مدیران را افزایش داده و در نهایت، اثربخشی و کارایی مجموعه را در تحقق اهداف تضمین می‌کند. در چنین فضایی ضعف‌ها، قوت‌ها و شایستگی‌های افراد سازمان به‌دور از دلبستگی‌های گروهی و حزبی داوری می‌شود و انگیزه برای کار و رقابت سالم برای همه بیشتر می‌شود.

ارتقای فرهنگ سازمانی و التزام و تعهد به اسناد کلان، مهم‌ترین الزامات کاربردی‌شدن چنین اسنادی در سازمان‌ها است که با آموزش‌ها و مشوق‌های مفید، مؤثر و هوشمندانه محقق خواهد شد.

شورای عالی، به‌عنوان بالاترین نهاد تصمیم‌گیری، مسئول تعیین اصول، سیاست‌ها و تدوین اسناد راهبردی در حوزه علمیه خراسان است.

سند پیش‌رو با عنوان «سند راهبردی اجتماعی - سیاسی حوزه علمیه خراسان» یکی از آن اسناد می‌باشد که پس از طی فرایند بررسی کارشناسی در کارگروه‌ها و کمیسیون‌های تخصصی به تصویب نهایی در شورای

عالی حوزه علمیه خراسان رسیده است.

صفرعلی فتح‌اللهی

مسئول دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

مقدمه

بیش از هزار سال است که حوزه‌های علمیه شیعه به پاسخ ندای: «وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَآفَّةً فَلَوْلَا نَقَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ.»^۱ همت گمارده‌اند و در مناطق مختلفی از جمله خطه خراسان و به‌ویژه شهر ملکوتی مشهد مقدس به تربیت عالمان دین از میان استعدادهای مشتاق پرداخته‌اند.

تاریخ مجاهدت حوزه‌های علمیه در خراسان، برگ‌های زرینی از دانش‌پژوهی و علم‌آموزی، رشد معرفت و معنویت در جوامع شیعی و آفرینش آثار علمی و پژوهشی سترگی است که سیراب‌کننده خردهای استوار و زینت‌بخش کتابخانه‌های بزرگ جهان است؛ و البته این همه برای مباحثات یک نهاد علمی کافی است.

۱. توبه/۱۲۲.

انقلاب اسلامی که خود ثمره مبارک رهبری حوزه و روحانیت است، رسالتی تازه را در نظریه‌پردازی و ساماندهی نظام اجتماعی و سیاسی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی بر عهده حوزه‌های علمیه و عالمان دین نهاد؛ و اکنون حرکت فراگیر اسلامی در جهان، به انتظار نظریه‌های ناب اسلام در ابعاد مختلف اقتصاد، سیاست، مدیریت و اخلاق ایستاده است.

در پی تأسیس شورای عالی حوزه علمیه خراسان به فرمان رهبر معظم انقلاب^{مدظله‌العالی}، «کمیسیون تخصصی اجتماعی-سیاسی» این شورا در خرداد ۱۳۹۵ به منظور تدوین اسناد راهبردی، برنامه‌ریزی کلان و پیش‌نهاد طرح‌ها و راهکارهای مناسب در مسیر رسالت اجتماعی و سیاسی حوزه، تأسیس گردید.

از این رو «سند راهبردی اجتماعی و سیاسی حوزه علمیه خراسان» طی ۱۰ جلسه بحث و بررسی و مشاوره‌های متعدد با صاحب‌نظران، تدوین و ارائه گردید.

۱۱

انتظار می‌رود با پیگیری و نظارت کمیسیون اجتماعی سیاسی و بر اساس مأموریت‌ها، سیاست‌ها و راهبردهای یادشده، «برنامه سه‌ساله اجتماعی-سیاسی حوزه علمیه خراسان» توسط معاونت‌های مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، طراحی و اجرا گردد.

اهداف و مأموریت‌ها^۱

۱. تأمین پشتوانه‌های نظری حاکمیت اسلام و نظام جمهوری اسلامی،^۲ در ابعاد گوناگون فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی؛^۳ و
۲. تقویت وحدت ملی^۴ و انسجام امت اسلامی^۵ بر محور قرآن و سنت پیامبر و اهل بیت علیهم‌السلام؛^۶

۱. اهداف و مأموریت‌ها عبارت است از وظایف آرمانی یک مجموعه که فلسفه وجودی و جهت‌گیری تمامی فعالیت‌های آن را نشان می‌دهد.

۲. بند بیست از مبانی سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان، با عنوان «مأموریت‌های استخراج شده از حکم مقام معظم رهبری^{مجلسی} در ابلاغ به شورای حوزه علمیه خراسان، بالندگی و ظهور ده‌ها نظریه‌پرداز در عرصه‌های موردنیاز جامعه اسلامی با تأکید بر فقه، کلام، تفسیر و حدیث - به این موضوع تصریح کرده است.

۳. بند چهارم از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در عرصه آموزش، با عنوان «برخوردار از مدارس و مراکز علمی در عرصه تفقه و تولید دانش تمدنی» به این موضوع اشاره کرده است.

۴. «نظام اسلامی، حوزه علمیه را همچون پشتوانه‌ی معنوی خود، عزیز می‌دارد و حوزه علمیه، نظام اسلامی را مانند فضای مناسبی برای رشد و تکامل خود، مغتنم می‌شمرد. هریک، کمک و پشتیبان آن دیگری است؛ و این درک و احساس دوجانبه، باید روز‌به‌روز قوی‌تر و واقعی‌تر گردد.»

«نظامی بر اساس اسلام تحقق پیدا کرده است و موفقیت و عدم موفقیت آن در دنیا و تاریخ، به حساب اسلام گذاشته خواهد شد؛ چه من و شما بخواهیم و چه نخواهیم. این نظام، بر محور تفکرات اسلامی بنا شده و بایستی بر محور مقررات و بینش‌های اسلامی اداره بشود. این تفکرات و بینش‌ها و مقررات، در کجا بایستی تحقیق و تنقیح بشود؟ این استفهام‌ها، در کجا باید پاسخ داده بشود؟ اگر حوزه علمیه‌ی قم که امروز در کشور ما و بلکه در عالم تشیع، مادر و محور حوزه‌های علمیه است و در درجه‌ی بعد بقیه‌ی حوزه‌ها، تنقیح و تبیین مقررات و احکام و معارف اسلامی را - که نظام با آن‌ها حرکت خواهد کرد - به عهده نگیرند، چه کسی باید به عهده بگیرد؟ حوزه‌ها بایستی این مسئولیت را احساس بکنند.» (بیانات مقام معظم رهبری^{مجلسی}).

۵. «آن چیزی که این جمهوری را حفظ کرده وحدت و انسجام این جمعیت است. یعنی ملت همه با هم بودند که توانستند یک همچو معجزه‌ای را ایجاد کنند. اگر چنانچه به واسطه اختلاف ماها یک وقت اختلاف به بازار هم بکشد که خواهد کشید، به خیابان‌ها هم بکشد، به اصناف دیگری هم بکشد، این تمام ورزش به گردن ماست.» (بیانات مقام معظم رهبری^{مجلسی}).

۶. بند هفتم از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در عرصه اجتماعی-سیاسی و تعامل با نظام اسلامی، با عنوان «تماد تبلور فرهنگ جهاد، شهادت، ایثارگری و سیاستمداری در امت اسلامی با تأکید بر همگرایی و وحدت» به این موضوع تصریح کرده است.

۷. «قرآن باید محور اجتماع امت اسلامی و همه ملت‌های اسلامی باشد. اگر ما - امت بزرگ اسلامی - مفاهیم و تعالیم قرآن را محور تجمع خودمان قرار دهیم، وضع دنیا و وضع امت اسلامی عوض خواهد شد.» بیانات مقام معظم رهبری^{مجلسی} در دیدار جمعی از قاریان قرآن ۱۳۸۳/۰۶/۲۶.

۳. دستیابی حوزه و روحانیت خراسان به جایگاه اجتماعی و تراز بایسته برای برپایی تمدن نوین اسلامی؛ ۹۰، ۷۶، ۵۱، ۴۳، ۲۰، ۱

۴. مسئولیت‌پذیری، تعاون و مشارکت فعال حوزویان خراسان^{۱۰} در قبال مسائل کلان اجتماعی و سیاسی داخل و خارج از کشور، به‌ویژه جهان اسلام؛^{۱۱}

۱. در متن سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان به این موضوع تصریح شده است: «حوزه علمیه خراسان در افق ۱۴۱۷، دومین حوزه علمیه شیعی در عرصه تفقه، تولید علم و زمینه‌سازی نظام‌های دینی و تمدن نوین اسلامی در جهان...».

۲. بند سوم از رسالت و مأموریت حوزه علمیه و روحانیت شیعه در سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان، در ذیل عنوان «اقامه دین»، اشاره به این موضوع دارد. «تلاش در جهت ایجاد تمدن نوین اسلامی و زمینه‌سازی برای حکومت جهانی حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف».

۳. بند چهارم از رسالت و مأموریت حوزه علمیه و روحانیت شیعه در سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان، در ذیل عنوان «اقامه دین»، اشاره به این موضوع دارد. «احیای تمدن نوین اسلامی».

۴. بند هشتم از فرضیه‌های اساسی سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان، با عنوان «آرمان حوزه علمیه و روحانیت، ایجاد تمدن نوین اسلامی است»، به این موضوع تصریح کرده است.

۵. بند اول از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در عرصه اخلاق و تربیت، با عنوان «پرورش‌دهنده علما و روحانیان ایثارگر، مهذب، انقلابی، مردم‌دار، خردورز و آزاداندیش، باورمند به نقش تمدن‌ساز دین»، به این موضوع اشاره کرده است.

۶. بند هشتم از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در تعامل با نظام اسلامی، با عنوان «فعلیت‌دهنده به ظرفیت‌های الهام‌بخش و تاثیرگذار زیارت در طراحی تمدن اسلامی و تمدن‌سازی دینی در منطقه»؛ به این موضوع اشاره کرده است.

۷. بند چهارم از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در عرصه پژوهش، با عنوان «برخوردار از مراکز پژوهشی و پژوهشگاه‌های پیشگام در تفقه و تولید دانش تمدن‌ساز».

۸. بند پانزدهم از مبانی سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان، با عنوان «الگوی عالم دینی در ایجاد تمدن اسلامی»، به این موضوع تصریح کرده است.

۹. «حرکت نظام اسلامی به سوی برپایی تمدن اسلامی است و امام رحمته‌الله‌علیه، الگوی عالم دینی در ایجاد تمدن اسلامی است».

۱۰. بند یک از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در عرصه مدیریت و تشکیلات به این موضوع اشاره کرده است.

۱۱. بندهای ۳ و ۴ از ویژگی‌های سند چشم‌انداز در عرصه پژوهش به این موضوع اشاره دارد.

۱۲. «سخن از حوزه‌ی علمیه، بی‌شک با مسائل جاری جهان اسلام هم مرتبط است؛ همچنان که با مسائل کشور و مسائل دولت دارای ارتباط تام است.» سخنرانی در اجتماع طلاب و فضلاء حوزه‌ی علمیه‌ی قم

۵. تربیت رهبران آینده^۱ و مدیران متعهد و کارآمد امت اسلامی از میان عالمان حوزوی.^۲

مرتبط است؛ همچنان که با مسائل کشور و مسائل دولت دارای ارتباط تام است.» بیانات مقام معظم رهبری مدظله العالی در اجتماع طلاب و فضلالی حوزه‌ی علمیه‌ی قم ۱۳۷۰/۱۲/۰۱.

«امروز ما در دنیای اسلام، مکلفیم که همین هشیاری و توجه و دشمن‌شناسی و تکلیف‌شناسی را به اعلا درجه ممکن، برای امت اسلام، جهان اسلام و ملت خودمان تدارک ببینیم.» بیانات مقام معظم‌له در دیدار علما و روحانیان ۱۳۷۱/۰۵/۰۷.

۱. بند نهم از مبانی سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان، با عنوان «توجه نقش سیاسی حوزه در جامعه»، به این موضوع تصریح کرده است.

۲. «شما باید رهبران آینده انقلاب و کشور را در حوزه بسازید و به‌رورانیید و فراهم کنید؛ شخصیت‌هایی که بتوانند رئیس‌جمهور و وزیر و نماینده و نظریه‌پرداز سیاسی باشند.» بیانات مقام معظم‌له در دیدار با مجمع نمایندگان طلاب و فضلالی حوزه علمیه قم، ۱۳۹۶/۱۱/۰۴.

«طلبه الآن در دوران انعقاد و شکل‌گیری است؛ و لو حالا پنج سال هم است که درس خارج می‌خوانند؛ باشد؛ اما دارد شکل می‌گیرد؛ او نطفه‌ای است برای آن موجود عظیمی که یک روز خلئی را در دنیا پُر خواهد کرد؛ مرجعی خواهد شد، مدرسی خواهد شد، رهبری خواهد شد، مسئولی خواهد شد؛» بیانات مقام معظم‌له در دیدار با مدیر مسئول، سردبیر و اعضای هیئت تحریریه‌ی مجله‌ی حوزه ۱۳۷۰/۱۱/۲۸.

«حوزه‌ی علمیه باید کارخانه‌ی سازندگی انسان، سازندگی فکر، سازندگی کتاب، سازندگی مطلب، سازندگی مبلغ، سازندگی مدرس، سازندگی محقق، سازندگی سیاستمدار و سازندگی رهبر باشد. حوزه‌ی علمیه باید به جایی برسد که همیشه ده، بیست نفر شخصیت آماده برای رهبری داشته باشد؛ که اگر هر کدام از اینها را در مقابل زیدگان این امت بگذارند، بر او متفق بشوند که برای رهبری صلاحیت دارد.» بیانات مقام معظم‌له در جمع علما و مدرّسان و فضلالی حوزه‌ی علمیه‌ی قم، ۱۳۷۰/۱۱/۳۰.

سیاست‌ها^۱

۱. اتخاذ مبانی، اصول و روش‌های حاکم بر برنامه‌ها و فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی حوزه علمیه خراسان از کتاب و سنت، با تاکید بر آرمان‌های جمهوری اسلامی ایران، اندیشه‌های امام راحل رحمت‌الله‌علیه و رهنمودهای مقام معظم رهبری مدظله‌العالی؛^۲

۱. سیاست‌ها عبارت است از مجموعه‌ای از ارزش‌ها، اصول و ملاحظاتی که باید در مسیر حرکت راهبردی به سمت اهداف و مأموریت‌ها، رعایت شود.

۲. «تشکیل یک حکومت براساس اسلام، یعنی حکومت قرآن و احکام اسلامی، حکومت فقه آل محمد علیهم‌الفضل صلوات‌الله، چیز بسیار عظیمی است». (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).
«همین کتاب و سنتی که ما داریم، اگر کسی فقیه باشد و شیوه و آن متد استنباط را بلد باشد، تمام این مباحث، قابل حل است و هیچ مشکلی ندارد. خوب؛ امروز جای این است که فقها بیایند و با یک دید جدید، با یک فکر درست و با شناخت موضوعات، کار کنند.» (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

«در همه‌ی زمان‌ها این امکان برای متفکران آگاه، قرآن‌شناسان، حدیث‌شناسان، آشنایان با شیوه‌ی استنباط از قرآن و حدیث، آشنایان با معارف اسلامی و مطالبی که در قرآن و در حدیث اسلامی و در سنت اسلامی هست، وجود دارد که اگر به نیاز زمانه آشنا باشند، سؤال زمانه را بدانند، درخواست بشریت را بدانند، می‌توانند سخن روز را از معارف اسلامی بیرون بیاورند.» (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).
«روحانیت اسلام باید آماده باشد. حرف‌های سست به‌کنار برود؛ معارف منطقی و قوی و ریشه‌دار اسلام که از کتاب و سنت گرفته شده، از کلمات ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام اتخاذ شده؛ مبانی مستحکم عقلی، عقل‌پسند و متناسب با نیازهای انسان و جامعه‌ی بشری مطرح شود؛ خواهید دید موج‌گرایی‌ش به اسلام بیشتر خواهد شد.» (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۲. ابتدای تمامی برنامه‌ها و اقدامات اجتماعی و سیاسی حوزه علمیه خراسان بر نیازسنجی و تحلیل محیطی حوزه و جامعه؛^۱

۳. تحقق گفتمان حوزه انقلابی^۲ و تقویت سطح حساسیت و اقدامات حوزویان در قبال چالش‌های سیاسی^۳ و معضلات اجتماعی؛^۴

۴. حفظ عزت اجتماعی و سیاسی حوزه علمیه خراسان و استقلال آن از جناح‌ها، دولت‌ها، احزاب، اصناف مختلف، در عین ارتباط با اقصای مختلف جامعه و همکاری با نظام اسلامی؛^۵

۱. این را همیشه سفارش می‌کنیم به مبلغین، به طلاب، به فضلا که نیازسنجی کنید و برطبق نیاز مخاطب و استفهام مخاطب، حرف بزنید؛ اما این کار یک فرد نیست. افراد ممکن است در این شناخت و ارزیابی هم بعضاً اشتباه بکنند. این، کار یک جمع متمرکز و یک برنامه‌ریزی است، که ان شاء الله باید انجام بگیرد. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۲. اگر بخواهیم نظام اسلامی - همین نظامی که الان تشکیلاتی دارد، قوای سه‌گانه‌ای دارد، نیروهای مسلحی دارد، دستگاه‌ها و سازمان‌های گوناگونی دارد - انقلابی بماند، اسلامی بماند، حوزه‌ی قم باید انقلابی بماند؛ اگر حوزه‌ی قم انقلابی نماند، حوزه‌های علمیه اگر انقلابی نمانند، نظام در خطر انحراف از انقلاب قرار خواهد گرفت. من این را به شما عرض کنم: حوزه‌ی قم پشتوانه است. حرف من این است که میگویم حوزه‌ی علمیه‌ی قم بایستی به‌عنوان یک حوزه‌ی انقلابی، به‌عنوان مهد انقلاب، به‌عنوان آن کوره‌ی آتشفشانی که همین‌طور دارد انرژی انقلابی را صادر میکند از خودش، حضور داشته باشد و ظهور داشته باشد. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۳. «از واجبات حوزه علمیه این است که مدیران محترم حوزه و بزرگان و اعلام حوزه باید طلاب را از لحاظ فکری و سیاسی مصونیت بدهند.» «باید به طلاب، آگاهی‌های سیاسی و قدرت فهم و تحلیل سیاسی بدهند. طلبه باید بداند که تحرکات دشمن در قبال شوکتی که امروز اسلام پیدا کرده است، چیست و چگونه است؛ بداند تحرکات دشمن در مقابل خود حوزه‌ی علمیه چیست و چگونه است.» (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۴ باید دستگاهی آماده باشد و تمام مشکلات و معضلات نظام را پیش‌بینی کند؛ نسبت به آن‌ها فکر کند، راه حل ارائه کند و جواب و پاسخ آماده را برای آن آماده نماید. این، جزو وظایف حوزه‌های علمیه است؛ لذا متعلق به اسلام است، و اسلام آن چیزی است که حوزه‌ی علمیه برای آن به وجود آمده است.

۵. توسعه آگاهی،^۱ ارتباط اجتماعی حوزویان خراسان در سطح ملی و بین‌المللی؛^۲
۶. تقویت همگرایی اجتماعی و سیاسی علما، روحانیان، دانش‌آموختگان و نهادهای حوزوی خراسان.^۳

انقلاب - که این قضیه مطرح می‌شد که آیا اگر دولت اسلامی باشد، باز هم حوزه باید تشکیلات جدایی داشته باشد یا خیر؟ من جزو کسانی بودم که مستدلا و با تکیه بر ادله‌ی قوی، معتقد بودم که حوزه باید مستقل باشد. الآن هم عقیده‌ام همین است. از کسی هم نمی‌خواهم تقیه کنم؛ ملاحظه‌ی کسی را هم نمی‌کنم. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۱. بصیرت و علم به زمان و استفاده از موقعیتها برای هر عالمی - چه اعلم العلماء باشد، و چه کسی که در یک محله احکام دین را به چند نفر تعلیم می‌دهد - ضروری است؛ منتها هر چه مقام بالاتر باشد، آگاهی‌های بیشتر و وسیع‌تری مورد لزوم است. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۲. از جمله‌ی چیزهائی که لازمه‌ی حوزه‌ی علمیه است، ارتباط فعال با جامعه‌ی عملی درون کشور و جامعه‌ی فراملی است، که دیدم توی بیانات بعضی از آقایان هم بود. حوزه‌ی علمیه باید با حوزه‌های علمیه‌ی عالم و با حوزه‌های علمیه‌ی داخلی ارتباط علمی پیدا کند. در گذشته با اینکه ارتباطات این همه دشوار بود، علما از راه‌های دور با هم ارتباط برقرار می‌کردند. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۳. آن روز که افراد حوزه‌ها، محصلین حوزه‌ها، فاقد مبانی اخلاقی و آداب اسلامی شده به جان هم افتادند، اختلاف و چند دستگی درست کردند، مهذب و منزّه نبودند، به کارهای زشت و ناپسند دست زدند، قهرا ملت اسلام به حوزه‌ها و روحانیت بدبین شده از حمایت و پشتیبانی آنان دست می‌کشید، و در نتیجه راه برای اعمال قدرت و نفوذ دشمن باز می‌گردد. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

راهبردها^۱

۱. انجام مطالعات و پژوهش‌های علمی در مورد ابعاد اجتماعی و سیاسی اسلام^۲، سیره اهل بیت^۳، طراحی الگوهای عملی اجتماعی و سیاسی، مطالعات محیطی حوزوی و منطقه‌ای^۴؛
۲. تأمین زیرساخت‌های علمی و اطلاعاتی^۵ و برنامه‌های

۱. راهبردها عبارت است از مسیرهای کلی اقدامات و فعالیت‌های یک مجموعه برای تحقق رسالت‌ها و مأموریت‌های آن.

۲. هرچه اهمیت دین در دنیا بیشتر می‌شود، اهمیت حوزه‌ها هم بیشتر می‌گردد. امروز دین در مرکز توجهات جهانی قرار دارد. امروز برای سیاست‌یون، متفکران، متخصصان مسائل و علوم اجتماعی و بسیاری از توده‌های مردم بخصوص جوانان در بسیاری از نقاط عالم و به‌طور خاص در کشورهای اسلامی، دین مورد توجه، اسلام شریف و احکام مقدس اسلامی است.

۳. «ما برای اعلای کلمه اهل بیت، باید کارهایی انجام بدهیم؛ اولاً، باید خود اهل بیت را معرفی بکنیم؛ ثانیاً در جهت ترویج افکار آنها بکوشیم.» بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی در دیدار با اعضای شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت علیه‌السلام ۱۳۷۰/۰۷/۰۴.

۴. «حوزه، تاکنون این مسئولیت را به صورت مستقیم بر عهده نگرفته است. من، این نکته را به صورت صریح عرض می‌کنم. غیر مستقیم به عهده گرفته است؛ ولی مستقیم نه. در حوزه‌ها کسانی هستند که کار و تلاش می‌کنند و از لحاظ فکری، مشکلات و گره‌های نظام را با مباحث خود باز می‌کنند. کسانی از حوزه‌ها متخرج شده‌اند و به سراسر کشور یا در داخل تشکیلات گوناگون نظام رفته‌اند و کار می‌کنند؛ اما حوزه- بما هی حوزه- هنوز تنظیم و تدوین مقررات اسلامی و نظام ارزشی اسلام و اخلاق عمومی‌بی را که ما می‌خواهیم ملت داشته باشند و متکی به مدارک قطعی شرع باشد و دیگر جای بحث و لیت و لعل و لِم و بِم نداشته باشد، متکفل نشده و الگوی زندگی اسلامی را ارائه نداده است. هی به ما می‌گویند: الگوی زندگی اسلامی را بدهید. چه کسی باید این کار را بکند؟ طبیعی است که حوزه باید در این جهت گام بردارد.»

«حوزه‌های علمیه- مخصوصاً حوزه‌ی علمیه‌ی قم- در تصویر مطلوب و ایده‌آلی، یک کارگاه ایدئولوژی و مرکز ایدئولوگ‌هاست. البته- همان‌طور که مطرح کردم- تاکنون حوزه این نقش را مستقیماً به عهده نگرفته است. اگرچه برکات نازل بر این کشور، از شخص شخیص امام بزرگوارمان- که ریشه‌ی همه چیز و مایه‌ی اصلی همه‌ی این برکات بود- ناشی می‌شد و دیگران همه متخرجان حوزه‌اند؛ اما این غیر مستقیم است. حوزه باید مستقیماً در این مسائل دخالت کند.» (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۵ این نمی‌شود که در دنیا کامپیوتر باشد؛ سرعت از ساعت و دقیقه به ثانیه رسیده باشد؛ برای ذره ذره‌های وقت و انرژی حساب باز بشود؛ دانشگاه‌ها

حمایتی در حوزه جهت توسعه پژوهش‌های اجتماعی و سیاسی؛^۱

۳. آموزش تخصصی، عمومی، دانش‌افزایی و مهارت‌یابی و تولید محتوای آموزشی، در عرصه‌های اجتماعی، سیاسی و ارتباطات؛^۲

۴. برپایی همایش‌ها، هم‌اندیشی‌ها و نشست‌های تخصصی، کرسی‌های نظریه‌پردازی، آزاداندیشی، نقد و مناظره، در مسیر اهداف اجتماعی و سیاسی حوزه؛^۳

و مراکز پژوهشی عالم برای دانشجویان و محققان و خرده‌محققان خودشان امکانات تحقیق را فراهم کنند؛ اما ما طبق همان شیوه‌های قدیمی که یک روز بزرگان ما (قدس الله اسرارهم الشریفة) عمل می‌کردند چون دستشان خالی بود عمل نکنیم؛ مگر چنین چیزی ممکن و رواست؟ اصلاً جایز نیست. این‌ها چیزهایی است که باید تصور پیدا کند. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۱. حوزه باید مراکز متعدد تحقیقاتی داشته باشد تا در تمام این زمینه‌ها، مثل یک مجموعه‌ی تولیدی مرتب و مدرن کار کند و محصول بدهد. اگر چنانچه دستگاه در مسأله‌ی دچار سؤال شد- مثل مسأله‌ی زمین و موسیقی و در یک چارچوب وسیع‌تر، سیستم اقتصادی و روابط خارجی و ارتباط با ملتها و مسائل پولی و ارزشهای کارگزاران حکومت و صدها مسئله از این قبیل که هر دستگاهی همواره با این سؤالات از لحاظ مبنایی مواجه است که ما بر چه اساسی قانون بگذاریم و بر چه اساسی مقررات اداری بگذاریم و بر چه اساسی عمل بکنیم- بدانند که مرکزی این‌گونه سؤال‌ها را جواب می‌دهد. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۲. حوزه باید به سمت تخصصی شدن پیش برود. خوشبختانه آن کارهایی شده و اقدامات مقدماتی انجام گرفته است؛ اما باید جدیت بیشتری بشود و زمان‌بندی صورت گیرد. تا کی ما می‌خواهیم به شکل کامل تخصصی کنیم تاکنون دو رشته‌ی تخصصی در قم به وجود آمده، که ظاهراً یکی تفسیر است و یکی کلام؛ لیکن این مقدار که در گوشه‌ی دو رشته‌ی تخصصی با دو نفر استاد به وجود بیاید، کافی نیست. البته این به عنوان قدم اول، کار خوبی است، لیکن بایستی تخصصی شدن در حوزه جدی گرفته بشود. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۳. «چرا این کرسی‌های آزاداندیشی در قم تشکیل نمی‌شود؟ چه اشکالی دارد؟ حوزه‌های علمیه‌ی ما، همیشه مرکز و مهد آزاداندیشی علمی بوده و هنوز که هنوز است، ما افتخار می‌کنیم و نظیرش را نداریم در حوزه‌های درسی غیر حوزه‌ی علمیه، که شاگرد پای درس به استاد اشکال کند، پرخاش کند و استاد از او استشمام دشمنی و غرض و مرض نکند. طلبه آزادانه اشکال می‌کند، هیچ ملاحظه‌ی استاد را هم نمی‌کند. استاد هم مطلقاً از این رنج نمی‌برد و ناراحت نمی‌شود؛ این خیلی چیز مهمی

۵. گسترش فرهنگ جهاد^۱ و مقاومت^۲، و پیشگامی در عرصه ایثار و مدیریت جهادی در فضای عمومی حوزه و روحانیت^۳.

آزاداندیشی است. تجرر در میدان علم معنی ندارد. یعنی اگر عالم هستیم، حوزه‌ی علمیه هستیم، دنبال علم هستیم، باید فکر را آزاد گذاشت؛ البته برای اهل فکر. معلوم است که در یک مجموعه‌ی علمی کسی که صلاحیت فکری ندارد، جرأت اظهار نظر هم پیدا نمی‌کند؛ اگر اظهار نظر کرد، مچ او را میگیرند، غلط او آشکار میشود. آن کسی که صلاحیت اظهار نظر دارد، بایستی اظهار نظر کند؛ چه در فقه، چه در اصول، چه در فلسفه، چه در کلام، چه در بقیه‌ی مباحث و علوم حوزوی و رائج در حوزه؛ یعنی باید آزاداندیشی باشد^۴. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۱. طلبه‌ها باید در صفوف مقدم باشند. اگر جنگ پیش می‌آید، طلبه باید در صفوف مقدم جنگ باشد و این را ارزش قرار بدهد. این، حقیقتاً یک ارزش است. آن کسی که در حوزه‌ی علمیه مشغول درس خواندن است، به مجرد اینکه اذان حرب و جهاد بلند شد، به سمت جهاد فی سبیل الله می‌شتابد، اصلاً قیمتی برایش متصور نیست. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۲. بهترین عناصر طلبه، آن کسی است که همین روحیه [جهاد و مقاومت] را در خود داشته باشد و بپروراند، تا مشمول آن حدیث «من لم یغز و لم یحَدِّث نفسه بغزو مات علی شعبة من التناق» نشود. اگر هم مانعی پیش آمده و نمی‌تواند عملاً وارد میدان جنگ شود، دلش برای میدان جنگ بجوشد و روحش در آنجا باشد؛ یعنی «حدث نفسه بغزو» باشد. این، ارزش بسیار والایی است. این روحیه باید زنده بماند. (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

۳. حوزه‌ی علمیه در این دوران، جوهر حیات و رشد و بالندگی خود را مرهون انقلاب اسلامی و امام عظیم‌الشان آن، و مجاهدت‌های ایثارگرانی است که به عشق دین خدا و به امید حاکمیت آن، جان و تن خود را به میدان فداکاری بردند. «فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ حَجَبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ». (بیانات مقام معظم رهبری مدظله‌العالی).

این سند در تاریخ یکم اسفند ۱۳۹۵ به تصویب
کمیسیون تخصصی اجتماعی و سیاسی حوزه
علمیه خراسان رسید و در تاریخ ۹۵/۱۲/۲۵ به
تصویب شورای عالی حوزه علمیه خراسان رسید.

حرم مطهر، بلوار شهید شوشتری
انتهای شهید شوشتری ۷
ساختمان شورای عالی حوزه علمیه خراسان
طبقه سوم، دبیرخانه شورای عالی

تلفن: ۰۵۱-۳۲۰۰۸۴۹۷ دورنگار: ۰۵۱-۳۲۰۰۸۲۲۳
www.shorakh.com کدپستی: ۹۱۵۴۶۵۶۳۸۶

